

реалізації своєї освітньої діяльності до її контролю; орієнтація на конкретні освітні потреби студентів);

– рефлексивності (базується на наявності в освітній парадигмі можливостей для постійного осмислення студентами основних параметрів навчального процесу, своїх дій, а головне – власних змін; для реалізації цього положення ключовим у розвитку особистості є рефлексія);

– принцип розвитку освітніх потреб (у реалізації цього принципу знаходить втілення ідея відкритості, інноваційності, що передбачає ознайомлення з прогресивними освітніми ідеями [3, с. 131].

Таким чином, враховуючи особливості організації взаємодії, підготовка майбутніх педагогів має здійснюватися з врахуванням наступних принципів: активне включення студентів в навчально-пізнавальну діяльність; тісна співпраця викладача і студента на суб'єкт-суб'єктній основі; створення атмосфери взаємоповаги стимулювання самостійності в процесі вирішення навчальних завдань; особистісна інтерпретації наукової інформації, нових фактів на підставі набутого досвіду, власних спостережень; збагачення досвіду включення у конструктивну взаємодію між учасниками навчально-виховного процесу.

Література

1. Устименко Ю. С. Підготовка майбутніх стоматологів до професійної взаємодії засобами інтерактивних методів навчання: дис. к. пед. н.: 13.00.04 / Ю. С. Устименко – Д., 2016. – 244 с.

2. Микитюк Г.Ю. Взаємини викладачів зі студентами як чинник становлення особистості майбутнього вчителя / Г.Ю. Микитюк : Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. - К., 2003.

3. Десятов Т.М. Сучасне наукове бачення неперервної професійної освіти: стратегія розвитку в масштабах геополітичних регіонів / Т.М. Десятов // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2002. – № 2. – С. 390.

УДК 373.2.015.31:316.7

О. В. ТОРОНІ, К. В. МИХАЙЛОВА
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ У ДОШКІЛЬНИКІВ

Соціально-економічні, політичні, етнічні негаразди в сучасному суспільстві негативно позначаються на морально-емоційному обличчі українців, та їх культурі спілкування і на культурі поведінки взагалі.

Сьогодні все гостріше стає зрозумілим, що моральне відродження нашої нації повинно ґрунтуватися на засвоєнні дітьми, починаючи з наймолодшого віку, загальнолюдських цінностей, виховання загальної культури, культури поведінки як її складової. Звертаючи увагу на ці питання, маємо надію позбутися певного дефіциту вихованості, прищепити собі й своїм дітям уміння цінувати, поважати, любити, пробачати один одного в повсякденному житті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій доводить, що до проблеми виховання дошкільнят, яка є актуальною сьогодні, звертались багато вчених та

педагогів. Вони піднімали такі співзвучні з нашим дослідженням питання, як: спілкування дошкільнят з дорослими та однолітками (Я. Коломенський, М.Лісіна, Р. Стеркіна, Т. Репіна); прилучення дітей дошкільного віку до світу загальнолюдських цінностей, що виступають у категоріях добра та справедливості (Р. Буре, В. Нечаєва, Т. Пономаренко); виховання соціальних емоцій, якостей взаємин (Л. Артемова, Н. Дятлова, І. Княжева, О. Кононко, В.Павленчик); формування готовності до сприймання моральних норм (захоплення, переживання, осмислення, усвідомлення) (Н. Горопаха); виховання у дошкільників позитивного емоційного ставлення до моральних норм та правил поведінки (Л. Артемова, А. Богуш, В. Білоусова, М.Заячківська, Л. Островська, С. Петеріна, Т. Поніманська, С. Русова, М. Федорова) [3].

Як бачимо, проблема виховання культури поведінки у дітей з самого раннього віку у наш час залишається актуальною, можна сказати номер один у педагогічній діяльності вихователів дошкільного закладу, батьків та громадськості. Саме це і зумовило вибір проблеми нашого дослідження.

Метою дослідження стало: вивчити особливості прояву культури поведінки у дітей та педагогічні умови її формування.

Формування навичок культури поведінки - це складник моральної вихованості, що проявляється у дотриманні культурно-гігієнічних навичок та звичок, культурі спілкування, дотриманні норм культури поведінки на вулиці і у громадських місцях, культурі діяльності тощо, яка заснована на моральних знаннях і досвіді дитини та відображається в її моральних вчинках.

Структуру дотримання норм культури поведінки утворюють світоглядно-пізнавальний, емоційно-вольовий і дієвий складники.

Оволодіння правилами поведінки сприяє утворенню у дитини перших моральних звичок, допомагає становленню взаємин з однолітками і з дорослими, вихованню організованої поведінки. У дошкільному віці формування моральних якостей особистості і звичок культури поведінки активно продовжується. Від досягнутого рівня вихованості залежить і процес навчання в школі. Правила поведінки дають напрямок діяльності і в міру їх засвоєння стають потрібними самій дитині, яка починає дотримуватись їх.

У старшому дошкільному віці навички моральної поведінки дітей поступово переходять у звичку, стають природною потребою, тому, що діти опанували елементарними уявленнями про моральність, гуманне ставлення до людей. Тому поряд з показом зразків поведінки дітей у різних ситуаціях слід спеціально тренувати їх у моральних вчинках.

Процес виховання культури поведінки дуже складний, передбачає створення відповідних педагогічних умов: інтеграцію сімейного та суспільного виховання; створення виховного розвивального простору; свідоме і глибоке застосування педагогом багатого арсеналу різних форм, методів та прийомів. Це такі методи як: роз'яснення правил культури поведінки; вправи на їх закріплення; оцінка вчинків дітей; етичні бесіди; читання художньої літератури; бесіди за змістом художніх творів; різноманітні ігри; позитивний приклад для дітей; екскурсії; перегляд лялькових спектаклів і інсценівок; проведення різних видів занять тощо.

Виховання культури особистості багато в чому лягає на плечі батьків. Саме відносини в родині дають можливість дітям розкрити ті знання про культуру поведінки, які вони отримали в дитячому саду. Органічна узгодженість в роботі дитячого садка і сім'ї - це найважливіший принцип повноцінного виховання у дітей культури поведінки.

У формуванні культури поведінки вихователь зобов'язаний постійно удосконалювати свою педагогічну майстерність, шукати підходи до дитячого розуму і серця, бути для дітей зразком, прикладом для наслідування. Тому в дошкільних навчальних закладах ведеться методична робота - творчий і комплексний процес, в якому здійснюється практичне навчання вихователів методам і прийомам роботи з дітьми з формування культури поведінки.

Закладені в дитинстві основи культури поведінки за допомогою вмілого використання педагогом засобів і методів з формування культури поведінки дошкільнят визначають основу формування культури високорозвиненої особистості - майбутнього громадянина нашої держави.

За результатами експериментального дослідження доведено, що визначені педагогічні умови забезпечують виховання у старших дошкільників формування навичок культури поведінки.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти // Дошкільне виховання. - 1999. - №1. - С. 6-9.
2. Бойко Н. Д., Ляшенко І. С., Хабеця Т. В. Засідання Академії педагогічної майстерності з питань вивчення і впровадження в практику Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Н. Д. Бойко, І.С. Ляшенко // Дошкільний навчальний заклад – 2011. - № 7 (55). - С. 2-14.
3. Ведерникова Н.В., Смірнягіна Л.А. Формування соціальних навичок поведінки дітей дошкільного віку / Н.В. Ведерникова, Л.А. Смірнягіна - К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. - 34 с.

УДК 37.014:811.1(4)

І.М. ФЕЛЬЦАН
Мукачівський державний університет

ФАКТОРИ АДАПТАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ

Іншомовна освіта дорослих є предметом численних дискусій та круглих столів, що проводяться в Україні з метою покращення змісту навчання та підвищення рівня обізнаності населення з можливостями та пріоритетами, що відкриває безперервне навчання. Відповідно до наказу президента України, 2016 був оголошений Роком англійської мови. Для того, щоб залучити до процесу вивчення іноземної мови, як гаранта євроінтеграції національної освіти, всі вікові категорії, були проанонсовані тестування та екзаменування науково-педагогічних кадрів на наявність іншомовної компетенції.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>